

MANNSFORUM.ORG

LIKEVERD OG LIKESTILLING FOR MENN OG FEDRE

Oslo 30.06.2018. post@mannsforum.org

Barne- og likestillingsdepartementet

Post@bld.dep.no

HØRINGSUTTALELSE FRA MANNSFORUM TIL ENDRINGER I FOLKETRYGDLOVEN OG KONTANTSTØTTELOVEN (INNFASING AV TREDELING AV FORELDRE PENGER)

Regjeringens forslag – et steg i riktig retning men diskriminerer fortsatt mange barn og fedre

MannsForum støtter forslagene om utvidelse av mødre- og fedrekvoten fra 10 til 15 uker, økt stønadperiode til flerlingforeldre og fleksibel kontantstøtte, men vi mener at Regjeringen med noen enkle grep kan få en langt mer effektiv lovgivning i forhold til å likestille mødre og fedre som omsorgspersoner for sine felles barn. Dette er en uttalt politisk målsetting som det er tverrpolitisk enighet om. Synet er også forankret i FNs konvensjon om barnets rettigheter, art 7.1 , 8.1 , 9.3 og 18.1 og Den Europeiske menneskerettighetskonvensjonens art. 8.2. Nevnte konvensjoner er ratifisert av Norge og skal derfor tas hensyn til ved enhver lovendring.

Det viktige spørsmålet vi bør stille oss er: Hvordan skal vi utforme foreldrepermisjonen slik at helst *alle* barn drar nytte av den?

I dag mister hvert fjerde barn verdifull tid med pappa under fedrekvoten. Uten selvstendig opptjeningsrett også for pappaer, er dessverre ikke den foreslåtte ordningen robust nok til å sikre barnas tilgang til begge sine foreldre. Vi trenger en fedrekvote for alle barn – ikke bare for noen barn som vi har i dag. Barna trenger en ny reform slik at *alle* barn og familier kan nytte godt av fedrekvoten. Det må bli en universell rettighet slik som barnetrygden, for alle barn som har en pappa som har jobbet 6 av de siste 10 månedene. Foreldre må gis individuelle rettigheter. Dersom mor, far og barn reelt sett skal gis like muligheter, bør både mor og far ha rett til foreldrepenger **uavhengig** av den andre. Fedrekvoten er en rett som bør følge alle barn, helt på linje med den selvfølgelig retten alle barn har til mor fra fødsel. Uavhengig av mors sivilstatus eller samliv med far.

Om MannsForum

MannsForum er Norges største medlemsbaserte manns- og pappaorganisasjon. MannsForum er en partipolitisk uavhengig organisasjon som arbeider for likeverd og likestilling for menn og kvinner, fedre og mødre, med særlig fokus på barns rett til kontakt med begge foreldre, også etter samlivsbrudd. Mange av MannsForum sine medlemmer er fedre som har opplevd å miste fedrekvoten ved samlivsbrudd eller diskriminering fordi fedre ikke har selvstendig opptjeningsrett til foreldrepermisjon.

Fleksibel kontantstøtte, og en pappakontantstøttekvote på 24 uker

MannsForum støtter innføringen av en ordning med fleksibel kontantstøtte, hvor foreldrene kan få utbetalt kontantstøtte med 20 prosent, 40 prosent, 60 prosent, 80 prosent og 100 prosent sats, i motsetning til i dag hvor ytelsen utbetales med enten full eller halv sats. Fleksibel kontantstøtte er gode nyheter for familiene, men forslaget gjør dessverre ikke kontantstøtten til en universell rettighet for både fedre og mødre. Dagens kontantstøtteleiv sikrer ikke barnet noen reell rett til å være hjemme med far og har uheldige virkninger for kvinners likestilling i arbeidslivet. Kontantstøtten har i praksis blitt en rettighet soleklart flest mødre benytter seg av. Her bør vi se til fedrekvoten. Fedrekvoten har vært en suksesshistorie. Nå mener vi tiden er inne for å vurdere neste skritt. Vi ønsker å innføre en todeling kontantstøtten for mor og far (24 uker til hver), med selvstendige, individuelle rettigheter til både mødre og fedre. Kvote i foreldrepermisjonen er forbeholdt mødre og fedre. Begrunnelsen for dette er at familien som helhet og barnet i særdeleshet tjener på at barnet får god tilknytning til begge sine foreldre fra tidlig barndom. Fedrekvoten har vært en suksess, så hvorfor skal vi ikke innføre en fedrekvote også ved uttak av kontantstøtten? Hvordan skal vi likestille kvinner i arbeidslivet når vi ikke tilrettelegger for at menn skal ta mer av familieansvaret? Mannsforum foreslår derfor å innføre en pappakontantstøttekvote på 24 uker (5,5 måneder), som tilsvarer halvparten av den totale kontantstøtteperioden på 48 uker (11 måneder). Et slikt bredt likestillingspolitisk virkemiddel kan oppveie for flere av de negative sidene ved kontantstøtten.

Ja til dobbelpermisjon for trilling- og flerlingforeldre og 4 måneder ekstra foreldrepenger til tvillingforeldre

Proposisjonen inneholder to forslag om flerlingforeldre: 1) Et forslag om å gi tvillingforeldre fire måneder ekstra med foreldrepenger, og 2) et forslag om å gi foreldre som får tre eller flere barn i samme fødsel dobbel stønadperiode, slik at begge foreldrene kan være hjemme det første året. Dagens moderne familier bør styrkes for å sikre barns oppvekstvilkår og like muligheter. Økt støtte for flerlingforeldre er derfor i tråd med Mannsforum sitt ønske om å sikre ulike barn og familier sine velferdsordninger. Men nok en gang ser vi at styrkingen av familiene kun gis A4-kjernefamilien hvor far og mor bor sammen.

20 uker fedrekvote, 20 uker mødrekvote, og 3 uker før fødsel og 6 uker etter til mor

MannsForum vil understreke viktigheten av at far også kommer tidlig på banen i forhold til barnet, og viktigheten for barnet av å ha to tilstedeværende foreldre. MannsForum støtter derfor utvidelsen av fedrekvoten fra 10 til 15 uker. En økning til 15 uker er vel og bra, men det er ikke nok. En intensjon med fedrekvoten har også vært at den skulle stimulere til deling av den felles permisjonstiden. Imidlertid har praksis for familier flest vært at fedrene har tatt ut den til enhver tid vedtatte pappapermen, mens mor har tatt resten. På denne måten er det blitt etablert et mønster der 10 uker foreldrepermisjon anses som fars, og resten anses som mors. MannsForum sitt forslag

til likedeling vil effektivt bryte dette mønstret. I foreldrepengeordningen bør et likestilt valg være utgangspunktet.

Barnefamilieutvalget (NOU 2017: 6) påpeker nødvendigheten av å ta neste skritt mot likeverdig foreldreskap og foreslår at foreldrepengeperioden deles likere mellom foreldrene. Utvalget foreslår at 9 uker av foreldrepermisjonen forbeholdes mor av helsemessige grunner (3 uker før fødsel og 6 uker etterpå), og at resterende 40 uker deles likt mellom foreldrene med 20 uker reservert til mor og 20 uker foreldrepermisjon reservert til far. MannsForum støtter dette forslaget, og mener derfor Regjering burde gå for 20 uker fedrekvote i stedet for 15 uker.

Ikke foreldrepermisjon for alle barn - selvstendig opptjeningsrett for fedre

Med forslaget har far fortsatt bare rett til fedrekvote **hvis mor har opparbeidet seg rett til foreldrepenger** (både mor og far må ha rett til foreldrepenger for at far skal få fedrekvote). For mange tusen fedre betyr det følgende: Dersom mor *ikke* har vært yrkesaktiv minst 6 av de siste 10 månedene før stønadperioden begynner kan du glemme fedrekvoten. Dersom mor er student, ufør, eller går på arbeidsavklaringspenger, får ikke barnets far ta ut fedrekvoten.

Til tross for at alle Regjeringspartiene, inkludert KrF, har programfestet selvstendig opptjeningsrett for fedre, foreslår ikke Regjeringen selvstendig opptjeningsrett for fedre. Når lovforslaget om 15 ukers fedrekvote vedtas er dette fortsatt en fjern drøm for tusenvis av norske barn og fedre. Tall fra den store [pappaperm-rapporten Barne- og likestillingsdepartementet bestilte i fjor](#), viser at den vanligste årsaken til at fedre ikke tar permisjon er nettopp at de ikke har rett til permisjon. Over 13 prosent, nærmere 6.000 fedre, som fikk barn i 2011, hadde ikke rett til permisjon (se vedlegg 1). 6000 barn får altså ikke 15 uker sammen med far, siden far ikke har selvstendige rettigheter til permisjon. ESA har her slått fast at Norge her systematisk diskriminerer fedre. Dette er en stor mangel ved forslaget. Det blir som om politikerne skulle sagt at nå øker vi barnetrygden - men bare for gifte og samboende familier, men ikke for noen andre foreldre og barn.

«Theo» har mamma og pappa som ikke bor sammen og ikke er gift. Derfor nyter ikke «Theo» godt av 15 uker med pappaen sin. Trenger «Theo» foreldrene sine mindre enn «Matilde,» som har gifte og samboende foreldre? Bør ikke loven sikre «Theo like godt som «Matilde»?

Det er helt urimelig at en ordning som foreldrepermisjonsordningen, som har som eksplisitt mål om likestilling og der det er et politisk mål å oppnå jevnere fordeling av uttak, fremdeles er kjønnsdiskriminerende mot barn og fedre. Disse sidene av ordningen er også blitt kritisert av flere andre utvalg og ESA. Barnefamilieutvalget har nylig anbefalt at det innføres en foreldrepengeordning som omfatter alle foreldre og barn, og at hver av foreldrene skal ha rett til foreldrepenger uavhengig av den andre forelderens. Det er derfor svært skuffende at disse endringene ikke er adressert i lovforslaget. MannsForum foreslår å gjøre foreldrepenger til en universell rettighet for foreldre som har jobbet 6 av de siste 10 mnd.

Lik mulighet for foreldrepermisjon til alle barn og familier

Hva er formålet med foreldrepenger? Hvem er foreldrepengene for? De voksne, eller for barna? Vi i MannsForum mener formålet er barna, slik det oppsummeres i de prioriterte målene for støtteordninger til barnefamilieene fra barnefamilieutvalget (NOU 2017: 6):

- 1) Gode oppvekstvilkår for **alle** barn

- 2) **Like** muligheter for barn (mor og far som likeverdige omsorgspersoner- rett til foreldrepenger uavhengig av hverandre)
- 3) Likestilt foreldreskap gjennom arbeidsdeltakelse og omsorg

Dette gjelder vel også de barna som har foreldre som ikke bor sammen? Eller skal foreldrepenger være et særprivilegium for barn fra visse type familier slik som regelverket er i dag? Bare for gifte og samboende familier, men ikke for noen andre foreldre og barn? Å ikke fremme forslag om å kun gi foreldrepermisjon til barn som har fedre som ikke bor sammen med mor vil derfor være et klart brudd på de prioriterte målene, og innebære en forskjellsbehandling av barn født av foreldre som ikke bor sammen eller utenfor samliv.

Barnefamilieutvalget skriver (s. 264) at: "Utvalget mener at foreldre bør gis **individuelle rettigheter**. Dersom mor og far reelt sett skal behandles som likeverdige omsorgspersoner, bør hver av dem ha rett til foreldrepenger **uavhengig av den andre**. Utvalget finner ikke tilstrekkelig gode grunner til at fars rett til foreldrepenger skal være avhengig av hva mor gjør før og etter fødsel. Utvalget foreslår derfor å **fjerne aktivitetskravet**. Dermed får **alle fedre** mulighet til å ta ut foreldrepenger; fars uttak er ikke lenger avhengig av mor."

Foreldrenes kvoter i foreldrepermisjonen trenger vern – både i samliv og etter samlivsbrudd

Vi må ha en moderne familiepolitikk som er tilpasset dagens ulike familier. [Nye SSB tall fra 2016](#) bekrefter at vi må tenke nytt i familiepolitikken: "I dag [bor 24% av barna med bare mor eller bare far](#), mens det tilsvarende tallet var 18% i 1989." En økende andel barn har altså foreldre som ikke bor sammen (90% av alle barn som bor hos en forelder bor hos mor, ikke fordi far ikke vil bo sammen med barna, men fordi barnas mor nekter ham å gjøre det, med støtte fra morspresumsjonen i barneloven og forvaltningen). Det er disse glemte barna, lovforslaget om foreldrepenger burde adressere.

Regjeringens forslag til ny folketrygdlov er fortsatt utformet slik at mor vil ha en vetorett i forhold til fedrekvoten om foreldrene ikke bor sammen (siden de fleste små barn har sitt juridiske bosted hos mor etter samlivsbrudd i barnets tidlige leveår). Når mor og far bor sammen faller som hovedregel fedrekvoten bort om far ikke tar ut sin del av foreldrepermisjonen, nettopp for å reservere fedrekvoten for far og sikre god tilknytning mellom barn og far. MannsForum påpeker behovet for at fedrekvoten skal ha samme lovmessige vern, også om mor og far ikke bor sammen. Fedrekvoten, slik den er for kjernefamilien, har en absolutt og tydelig form. Enten bruker far den, eller så faller den bort. Hvorfor skal ikke det samme gjelde etter et samlivsbrudd?

MannsForum ser ingen grunn til å ha forskjellig regelsett for foreldrekvoter i foreldrepermisjonen, begrunnet i foreldrenes samlivsstatus, slik som praksis er i dag og som blir videreført i Regjeringens proposisjon ettersom det ikke foreslås noen endringer på dette. MannsForum viser også til FNs barnekonvensjons forbud mot å diskriminere barn ut fra foreldrenes sivile status, jfr barnekonvensjonens artikkel nr 2.

Å åpne for at den ene forelderens skal kunne overta den andre forelderens permisjonskvote når foreldrene slutter å bo sammen, er klart **konflikt drivende** og kan i verste fall motivere til samlivsbrudd tidlig i barnets liv. Dersom foreldrepengene står på spill, og det er en kobling mellom bosteds/samværsordning og foreldrepengene, kan det i seg selv være en ekstra motivasjon for den ene parten til å nekte barnet samvær med den andre. Dette er også et argument

for at permisjonskvotene i foreldrepermisjonen som hovedregel bør være uberørt av et evt. samlivsbrudd.

Fedrekvoten er en rett som bør følge alle barn, helt på linje med den selvfølgeligelige retten alle barn har til mor fra fødsel. Barneloven uttrykker en klar intensjon om best mulig samlet foreldrekontakt i fall det skulle bli et samlivsbrudd. Tilsvarende målsettinger om best mulig samlet foreldrekontakt bør opprettholdes i forhold til foreldrepermisjonen i Folketrygdloven. Dette er derfor en stor mangel ved lovforslaget som burde endres i familiekomiteen sin innstilling.

MannsForum tar gjerne et møte der vi kan utdype våre synspunkter og forslag til bedringer i barne- og familieavgivningen og forvaltningen, inkl. folketrygdloven og kontaktstøtteloven. Vår kontaktperson er Guttorm Grundt, tlf. 92059776, guttorm@mannsforum.no

Med vennlig hilsen

Guttorm Grundt
Leder MannsForum

Henrik Hammerhei Slevigen
Styremedlem

Kopi: BUFDIR, BO, LDO

Vedlegg:

<https://www.dn.no/nyheter/2018/02/26/1513/Arbeidsliv/forsvarer-ordning-hun-sa-var-diskriminerende>

